

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« » 2021 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ/ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ПРАКТИКИ
для студентів**

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 035.01.01 Українська мова та література

Київ – 2021

Розробники:

Козір Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту імені Бориса Грінченка
Михалюк Алла Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Козір Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 30.08.2021 № 1

Завідувач кафедри (Людмила ХОРУЖА)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 035.01.01
Українська мова та література

Гарант освітньо-професійної програми (Михайло ВІНТОНІВ)
(підпис)

Робочу програму перевірено

«__» _____ 20__ р.

Заступник директора (Марина МАШОВЕЦЬ)
(підпис)

Пролонговано

на 20__/20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № ____
(підпис) (ПП)

на 20__/20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № ____
(підпис) (ПП)

на 20__/20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № ____
(підпис) (ПП)

на 20__/20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № ____
(підпис) (ПП)

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Навчальна «Психолого-педагогічна практика»		
Вид практики	обов'язкова	
Курс	II	II
Семестр	4	4
Обсяг кредитів	1,5	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45	45
Форма контролю	залік	залік

2. Бази практики.

Базами практики є заклади загальної середньої освіти міста Києва, однак за умови введення карантину проходження практики здійснюватиметься у дистанційній формі. Відповідно до Наказу ректора Київського університету імені Бориса Грінченка від 26.03.2020 №203 «Про план заходів для організації освітнього процесу у зв'язку з продовженням карантину» та до Положення про проведення практики студентів Київського університету імені Бориса Грінченка, введеного в дію наказом від 21.12.2018 року № 828 та з метою закріплення теоретичних знань, які були отримані в процесі навчання, формування професійного вміння приймати самостійні рішення в певних виробничих умовах, оволодіння сучасними методами, формами організації знаряддям праці в галузі майбутньої спеціальності, скоригувати завдання з урахуванням дистанційного формату проходження практики в бік збільшення завдань на розроблення діагностичного інструментарію, дидактичних матеріалів, створення відео-уроків, дистанційних уроків/занять, аналіз теле- та відео-уроків, які проводить МОН України та/або викладені у соціальних мережах тощо.

3. Мета та завдання практики

Мета практики: ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху, придбання первинних професійних умінь та навичок, систематизація набутих студентами теоретичних знань, вироблення вмінь та навичок застосовувати їх на практиці, формування готовності студентів до організації і здійснення освітньої роботи в учнівському колективі.

Завдання практики:

- ❖ розвиток стійкого інтересу до майбутньої професії;
- ❖ розвиток потреби у самовираженні студентів у освітньому процесі;
- ❖ розвиток у студентів здатності до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, креативності, любові до дітей;
- ❖ поглиблення, систематизація і збагачення професійних знань студентів;
- ❖ розвиток у студентів здатності розв'язувати різноманітні освітні та науково-методичні завдання з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних особливостей школярів;

- ❖ розвиток педагогічної спостережливості та педагогічного такту;
- ❖ розвиток здатності до вивчення і узагальнення позитивного педагогічного досвіду вчителя.

4. Результати проходження практики

Внаслідок опанування змісту навчальної (педагогічної) практики у студентів формуються такі навчальні та фахові компетентності:

- ❖ Знання про психічні процеси як важливі компоненти людської діяльності, вікові етапи розвитку людини, типи темпераментів, особливості характеру людини, структуру особистості, розвиток психіки і свідомості, психічні стани особистості (емоції, почуття, тривожність), конфліктні ситуації та шляхи їх розв'язання (ПРН-3-8);
- ❖ Уміння працювати самостійно, працювати з метою підвищення фахової компетентності, самоосвіти; уміння працювати в умовах обмеженого часу з акцентом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату (ПРН-У-8);
- ❖ Демонструвати здатність застосовувати набуті знання у розв'язуванні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових і індивідуально-типологічних особливостей учнів та соціально-педагогічної ситуації (ПРН-У-9);
- ❖ Здатність забезпечувати освітній процес з української мови і літератури в школі, використовуючи прогресивні методи й технології навчання, розвивати в учнів інтерес до філологічних і суміжних наук, організувати індивідуальну роботу з учнями за програмами різного рівня вивчення української мови і літератури (академічного, профільного, поглибленого) (ПРН-У-10);
- ❖ Демонструвати спроможність застосовувати новітні освітні технології у професійній діяльності, готовність і здатність шляхом самоосвіти, вивчення позитивного досвіду, удосконалювати свою педагогічну майстерність (ПРН-У-11);
- ❖ Фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції (ПРН-С-1);
- ❖ Здатність об'єктивно оцінювати науково-методичну інформацію; вільно обирати шляхи наукового-методичного пошуку; професійно застосовувати наукові знання в освітній діяльності (ПРН-С-2);
- ❖ Здатність формувати судження про значення і наслідки своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій (ПРН-С-3);
- ❖ Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти тенденції, методичні новації та розробки в галузі освіти (ПРН-С-4).

5. Структура практики

Студент-практикант зобов'язаний:

- ❖ Взяти участь в установчій та звітній конференціях з практики.
- ❖ Своєчасно та якісно виконувати всі види завдань, які передбачені програмою практики і відповідними інструкціями.
- ❖ Організовувати власну діяльність відповідно до нормативно-правових вимог, що регламентують освітній процес ЗВО.
- ❖ Своєчасно здати звітну документацію керівникові практики.

Студент-практикант має право:

- ❖ Отримувати консультації стосовно практики від керівника з кафедри теорії та історії педагогіки.
- ❖ Вносити пропозиції щодо вдосконалення напрямів підготовки студентів до практики, її організації та проведення.

2. Зміст (завдання) практики

1. Проаналізувати за схемою 5 відео-уроків української мови / української літератури (на вибір) з 5-11 класи у Всеукраїнській школі-онлайн..
2. Підготувати есе на тему: «Сучасний урок української мови / української літератури» (на вибір).
3. Підготувати мультимедійну презентацію за підсумками практики.

3. Контроль навчальних досягнень

Після закінчення практики студенти повинні підготувати такі звітні матеріали:

- ❖ **Щоденник педагогічних спостережень.** У щоденнику студент фіксує результати спостережень, аналізує їх, висвітлює зміст своєї роботи (Додаток А).
- ❖ **Спостереження та аналіз 5 уроків української мови / української літератури (на вибір) з 5-11 класи у Всеукраїнській школі онлайн (Додаток Б).**
- ❖ **Есе на тему «Сучасний урок української мови/української літератури» (на вибір) (Додаток В);**
- ❖ **Мультимедійна презентація за підсумками практики (Power Point).**

Оцінювання результатів проходження практики студентом здійснюється за стобальною шкалою (таблиця 1) відповідно до критеріїв оцінювання виконаних робіт (таблиця 2).

Таблиця 1

Шкала відповідності оцінок

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка	Рейтингова оцінка

1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Таблиця 2

Критерії оцінювання практики

Види робіт студента	Кількість балів
1. Щоденник педагогічних спостережень	0-20
2. Спостереження та аналіз 5 відео-уроків	0-30
3. Есе на тему «Сучасний урок української мови / української літератури»	0-30
4. Мультимедійна презентація за підсумками практики	0-20
Усього (максимальна кількість балів)	100

**Рекомендації щодо оформлення щоденника
студента-практиканта**

У щоденнику студенти фіксують свої психолого-педагогічні спостереження за окремими учнями та колективом класу, свої зауваження та оцінку онлайн-уроків, зауваження вчителів.

Шаблон оформлення титульної сторінки

**ЩОДЕННИК НАВЧАЛЬНОЇ / ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ПРАКТИКИ**

Студента-практиканта (ПІБ) _____
 Назва структурного підрозділу (назва інституту) _____
 Спеціальність _____
 Курс _____ Група _____
 Керівник від кафедри теорії та історії педагогіки _____
 Термін проходження практики _____

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА АНАЛІЗУ ВІДЕО- УРОКУ

Загальні відомості про урок

Дата _____ Предмет _____ Клас _____
 Тема уроку _____
 Мета уроку: навчальна _____
 виховна _____
 розвивальна _____
 Тип уроку _____

ХІД ТА ЗМІСТ УРОКУ

	ХАРАКТЕРИСТИКА
Початок уроку	своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту, налаштування учнів на роботу, організація уваги і готовності учнів до роботи,
Санітарно-гігієнічні умови проведення уроку	дотримання гігієнічних вимог (повітряного, теплового, світлового режимів тощо).
Дотримання загальнопедагогічних	дидактичних, виховних, розвивальних, психолого-фізіологічних, дотримання вимог

вимог щодо уроку:	безпеки.
Тип уроку	урок засвоєння нових знань, урок формування нових умінь і навичок, комбінований урок та ін..
Зміст уроку, завдання уроку	відповідність теми уроку навчальній програмі; наявність чіткого, логічного плану уроку; зв'язок уроку з життям і досвідом учнів; доцільний відбір навчального матеріалу
Використання різноманітних методів та прийомів навчання	за джерелом знань (словесні, наочні, практичні), за рівнем самостійної навчальної діяльності (проблемний виклад, проблемні ситуації, дослідницький метод), інтерактивні методи.
Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів	індивідуальної, парної, групової, колективної тощо.
Раціональність та ефективність засобів навчання	слово вчителя, особистий приклад учителя, різні види наочності тощо.
Формування пізнавального інтересу учнів на уроці	створення проблемних ситуацій, навчальні дискусії, ефект здивування, емоційність тощо.
Реалізація на уроці основних складових виховання	розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного, екологічного, правового.
Раціональність та ефективність методів і прийомів контролю результатів оволодіння навчальним матеріалом	педагогічне спостереження, контрольні випробування, тестова перевірка, практична перевірка тощо.
Обґрунтоване та мотивоване оцінювання навчальної діяльності учнів	відповідно до критеріїв оцінювання з навчального предмету за 12-бальною системою.
Поведінка вчителя на уроці	вміння організувати навчальну діяльність учнів, забезпечити трудову дисципліну; уміння розподіляти та зосереджувати увагу, діяти у публічній ситуації; уміння активного слухання; комунікативні вміння; володіння педагогічним тактом; володіння педагогічною технікою; культура педагогічного спілкування; толерантність; культура педагогічного мовлення;

	темپ роботи; стиль і тон роботи (жвавий, рішучий, повільний, байдужий); спостережливість, винахідливість, емоційність
Завершення уроку	підсумок уроку, мотивоване виставлення оцінок, повідомлення домашнього завдання, проведення інструктажу щодо його виконання
Результат уроку	досягнення мети; виконання плану уроку; освітнє, виховне, розвивальне значення уроку.

Висновки: _____

Результати педагогічних спостережень: _____

Додаток В

Правила оформлення есе:

1. Текст набирається на комп'ютері (Times New Roman 14, полуторний інтервал).
2. Обсяг роботи – 4000-6000 тисяч знаків (без пробілів) або 3-5 сторінок.
3. На першому аркуші необхідно обов'язково вказати назву есе, прізвище, ім'я й групу автора.
4. Наприкінці роботи необхідно навести список використаної літератури, посилання на веб-сайти та інші джерела інформації.

Також при оцінюванні есе враховується:

- Демонстрація здатності розуміти, оцінювати та встановлювати зв'язки між ключовими моментами проблем та запитань;
- Вміння диференціювати протилежні підходи та моделі, застосовуючи їх до емпіричного матеріалу або дискусії з принципових питань, діапазон інформаційного простору;
- Вміння критично та незалежно оцінити наявні дані, точку зору, позицію, аргументи;
- Демонстрація здатності до застосування аналітичних підходів, моделей;
- Самостійність виконання роботи,
- Наявність у тексті авторської позиції з обраної теми,
- Уміле використання прийомів порівняння й узагальнення для узагальнення взаємозв'язку понять і явищ,
- Дотримання есеїстичного стилю, лексичних і граматичних норм літературної мови

Довідкові матеріали:

Есе - твір-міркування невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні міркування студента з конкретного питання, проблеми й свідомо не претендує на повноту й вичерпне трактування теми.

Есе передбачає вираження студентом своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, вміння аналізувати, інтерпретувати інформацію, формулювати висновки і давати власну оцінку, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу. Це також вільний стиль з можливими елементами імпровізації. Завданням есе, *на відміну від розповіді*, є інформація або пояснення, а не драматичне зображення або переказ якої-небудь життєвої ситуації. Есе досягає своєї мети за допомогою прямого авторського вислову, для чого не вимагається створення ні вигаданих персонажів, ні сюжету, що пов'язує їх. Це твір, який базується на творчому підході людини до розкриття поставленої в початковому тексті завдання, яке необхідно підтверджувати аргументами і фактами.

Характерною особливістю есе є його «адресність»: есе спрямоване на підготовленого читача. Тим самим така «адресність» дозволяє студенту зосередити увагу на розкритті нового змісту. До ознак академічного есе належать *персоналізація, критичність* (головна мета – виразити власну думку, наводячи переконливі аргументи), *точність, ясність, багатство думки, логічність викладу думок, формальність, вживання термінів* замість загальноновживаних слів, наявність *безособових конструкцій, пасивного стану, авторського «я»* замість «ми».

Структура есе.

Побудова есе – це розкриття теми, що засновано на класичній системі доказів.

For & Against Essays

Есе «За і Проти» – в даному типі есе основним завданням стоїть розглянути дві існуючі точки зору. Важливо об'єктивно оцінити обидві позиції і висловити своє розуміння кожної зі сторін.

Структура:

- 1) Введення (тут важливо охарактеризувати тему, про яку йтиме мова, не висловлюючи свою власну думку).
- 2) Основна частина (тут важливо висловити аргументи «за» та «проти», навести приклади і докази). Рекомендуємо поділити основну частину на два абзаци: один – «за», та один «проти».
- 3) Висновок (в даному розділі ви підводите підсумки і додасте все вище перелічене).

Opinion Essays

«Особиста думка» – в даному типі есе важливо не лише висловити свою позицію щодо тієї чи іншої проблеми, але й розглянути проблему з різних точок зору, наводячи переконливі аргументи на підтримку своєї думки.

Структура:

- 1) Введення (тут важливо вказати питання, яке розглядатиметься, а також Вашу позицію щодо нього).
- 2) Основна частина (важливо вказати думки, протилежні Вашій, пояснити, чому вони мають право на існування, а також навести аргументи на користь Вашої думки).
- 3) Висновок (в даному розділі Ви ще раз висловлюєте свою точку зору іншими словами).

Solutions to problems

• В есе «Вирішення питань» важливо поставити певну глобальну проблему, потім розглянути шляхи її вирішення.

Структура:

- 1) Введення (тут Ви заявляєте про проблему).
- 2) Основна частина (важливо показати можливі шляхи вирішення проблеми і її наслідки).
- 3) Висновок (в даному розділі Ви висловлюєте свою власну думку про вирішення проблеми).

Простір академічної творчості: або як написати есе

Як НЕ слід писати есе

НЕ вносьте в есе інформацію, яка не підтверджує вашу думку.

НЕ треба писати особисту біографію, детальні подробиці вашого життя.

НЕ бійтесь починати спочатку, якщо вже написана робота не відповідає на питання есе.

НЕ намагайтеся злякати всіх надзвичайним словниковим запасом.

НЕ використовуйте загальний набір банальних фраз та тверджень.

НЕ перебільшуйте.

НЕ будуйте роботу лише на простих реченнях.

НЕ використовуйте цитати без імені автора.

НЕ здавайте роботу, не перевіривши її на плагіат